

СУЧАСНАЯ МІСІЯНЕРСКАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ ГРЭКА-КАТАЛІЦКАЙ ЦАРКВЫ

С. А. Юрыс

Гомельскі дзяржаўны тэхнічны ўніверсітэт імя П. В. Сухого, Беларусь

Характэрнай рысай ментальнасці беларусаў, як вядома, з'яўляецца талерантнасць. Наша краіна знаходзіцца на мяжы праваслаўнага і каталіцкага арэалаў. Таму, калі спробы дабіцца адзінства ў хрысціянстве ва ўсяленскім маштабе атрымалі паражэнне, то на беларускіх землях яны мелі большую падтрымку. Гэта праявілася у пашырэнні грэка-каталіцкай царквы. На Беларусі к канцу XVIII ст. уніяцкае насельніцтва складала каля 70 % усіх жыхароў, каталіцтва спавядала 15 %, праваслаўе 6 %, іудаізм – 7 %, пратэстантызм і іншыя веры – 2 %.

Тыя змены, якія адбываюцца ў сучасным беларускім грамадстве, дыкуюць і дадатковыя мэты місіянерскай дзейнасці Беларускай Грэка-Каталіцкай Царквы (БГКЦ). БГКЦ пачынае адраджэнне напрыканцы XX ст., як Царква з вялікай гісторыяй.

Другі Ватыканскі Сабор (1962–1965 гг.) акрэслівае Каталіцкую Царкву як Супольнасць партыкулярных Цэркваў, згуртаваных паміж сабой, і якія застаюцца ў аднасці з Біскупам Рыма. Каталіцкая царква прысутнічае ў кожнай паасобнай Царкве гэтай супольнасці. Каталіцкая Царква, адна і адзіная, існуе ў многасці партыкулярных Цэркваў, якія захоўваюць свае асаблівасці. На сёння існуе 21 Усходняя Каталіцкая Царква і Заходняя – Лацінскі Касцёл. БГКЦ гэта адна з 21 Усходніх Каталіцкіх Цэркваў. Яна Царква свайго права (*sui iuris*), што азначае аўтаномнасць.

Цяжкі гістарычны лес прывеў да таго, што БГКЦ не мае на сённяшні дзень іерархічнай структуры. БГКЦ налічвае прыблізна 15 парафій: парафіі аб'яднаны ў дэканат БГКЦ, колькасць вернікаў складае каля 3000 чалавек.

Місіянерская дзейнасць – адзін з накірункаў штодзённай працы Царквы. Адною з задач пашырэння ўплыву грэка-каталіцкай царквы на Беларусі ў 2008 г. абрана пашырэнне культуры Божай міласэрнасці. Такое абранне знаходзіцца як у рэчышчы каталіцкай царквы ў цэлым, так і візантыйскай літургічнай традыцыі.

З Паслання Святога Айца Бенедыкта XVI на Вялікі пост 2007 г.: «Штогод Вялікі пост становіцца для нас падараваная Божым Провідам нагодаю больш глыбока спасцігнуць сэнс і значэнне нашага быцця хрысціянамі, а таксама заахвочвае нас нанова адкрыць Божую міласэрнасць, каб у сваю чаргу, стаць больш міласэрнымі у адносінах да нашых братоў» [1, с. 1].

На беларускай зямлі таксама існуе даўняя традыцыя служэння Хрысту міласэрнаму. З Акафісту Францыска Скарыны да Госпада нашага Ісуса Хрыста: «Ісусе, Госпадзе доўгацярплівы, Ісусе, Збавіцелю многаміласэрны, Ісусе, сіла непераможная, Ісусе, міласэрнасць бясконца. Ісусе, навучы мяне і буду навучаны, Ісусе, прасвятлі мяне і буду прасветлены, Ісусе, блаславі мяне і буду блаславлены, Ісусе, збаў мяне і буду збаўлены. Ісусе, Вялікі Чалавекалюбча, узбагаці жыццём мае» [1, с. 2].

Місіянерская дзейнасць грэка-каталіцкай царквы сёння рэалізуецца і праз пілігрымкі. Так, 7–8 снежня 2007 г. група вернікаў гродзенскай грэка-каталіцкай парафіі Маці Божай Фацімскай здзейсніла пілігрымку у старажытны Супрасль, каля Беластока, дзе ў XVII–XIX ст. дзейнічаў адзін з найбуйнейшых цэнтраў духоўнага жыцця уніяцкай царквы на беларускіх землях – Супрасльскі базыльянскі манастыр. 7 снежня айцец Андрэй Крот адслужыў візантыйскую літургію ў супраслеўскім рыма-каталіцкім касцэле Святой Тройцы. Пробашч парафіі Святой Тройцы ксендз Анджэй Хуткоўскі адзначыў, што для каталікоў Супрасля гэта была важная падзея, паколькі ўсе яны, негледзячы на тое, што ўжо шмат дзесяцігоддзяў практыкуюць у лацінскім абрадзе, захоўваюць памяць пра свае уніяцкія карані. Гэта была першая Боская літургія ва ўсходнім абрадзе ад часоў II Сусветнай вайны, а ў міжваенны час у Супраслі раз на месяц правілася грэка-каталіцкая літургія [1, с. 4].

З 11 па 15 ліпеня 2007 г. адбылася XIII штогадовая пілігрымка беларускіх грэка-католікаў, яна завяршылася ў Полацку, каля сценаў грэка-каталіцкага храму св. Параскевы Полацкай. Удзел у ёй прынялі каля 80 пілігрымаў. 2007 г. адзначаўся ў БГКЦ як «Год веры», таму дэвіз XIII-й пілігрымкі быў «Дзе вера – там і моц (св. Ян Златавусны). Разам на шляху веры ў светлае Евангелле» [2, с. 2].

Сацыяльнае служэнне таксама можна разглядаць як частку місіянерскай дзейнасці. Яно аб'ядноўвае шырокае кола вернікаў, дазваляе добрымі ўчынкамі пераказаць Божую любоў, якая прыходзіць у свет з Ісусам. Так, вернікі парафіі Праведнага Язэпа ў Мінску на працягу некалькіх тыдняў перад Раствам Хрыстовым збіраюць сродкі, на якія набываюцца дзіцячыя кніжкі, цукеркі, цацкі не толькі для сваіх парафіяльных дзяцей, а і для дзяцей, што знаходзяцца ў дамах дзіцяці г. Мінску. Для іх наладжваецца свята, дзеці парафіян паказваюць традыцыйную беларускую батлейку, праводзяць гульні, хор парафіі выконвае каляндныя песні [1, с. 18].

Удзельнічая грэка-каталіцкая царква ў экуменічных акцыях, адной з якіх з'яўляецца сумесная малітва за Беларусь кожную пятніцу, а 20-й гадзіне вечара.

У хрысціянскай гісторыі Беларусі ўжо была падобная ініцыятыва. На пачатку 1942 г. беларускі грэка-каталіцкі Экзарх а. Антон Неманцэвіч дзеля ўмацавання духу народа заснаваў Апостальства малітвы за Беларусь. Напачатку сябрамі Апостальства былі толькі святары, кожны з якіх абавязваўся штомесяц адпраўляць адну Службу Божую за беларускі народ. Рабілася гэта з такім разлікам, каб гэтыя службы Божыя за народ адбываліся штодзенна. Потым да Апостальства малітвы за Беларусь далучыліся і свецкія вернікі [3, с. 14].

Дзень 17 чэрвеня 2007 г. увайшоў у гісторыю Беларускай Грэка-Каталіцкай Царквы: пасля больш чым 150-гадовага перапынку на беларускай зямлі быў высвечаны грэка-каталіцкі святар, ім стаў айцец Яўген Усошын з Мінска. Дагэтуль рукапакладанне святароў для адроджанай БГКЦ адбывалася за межамі Беларусі – як правіла, ва Украіне або ў Польшчы [2, с. 2].

Як бачыць сваю ролю ў многалоссі хрысціянства сама Грэка-Каталіцкая Царква? Адказ знаходзім у пастырскім слове Архімандрыта Сяргея (Гаека), апостальскага візітара для грэка-католікаў Беларусі, на свята Раства Хрыстова 2006 г. і на Новы 2007 г. гасподні: «Мы, беларускія грэка-католікі, гэта значыць католікі візантыйскай літургічнай традыцыі, прасветленыя Святлом Усходу, пакліканыя, каб святло Божай Праўды пераказаць іншым. На пытанне, як гэта зрабіць, святы Айцец Ян Павел II падказвае: «Праз нязмернае багацце вашай Традыцыі». Бо царкоўная традыцыя – гэта спосаб перадачы веры з пакалення ў пакаленне. Досвед нашай Царквы і вопыт нашай асабістай веры паказвае, што нашая Традыцыя здольная захаваць і, што вельмі істотна, перадаць веру, падзяліцца з іншымі радасцю асабістай сустрэчы з Хрыстом. Гэта таксама заданне і абавязак для ўсіх нас – спазнаць нашу ўласную Традыцыю, каб дзейсна і паспяхова абвясціць Добрую Навіну няверуючым суграмадзянам нашае Краіны. А рабіць гэта паспяхова можам толькі прыкладам нашага жыцця паводле Слова Божага» [4, с. 2].

ЛІТАРАТУРА

1. Царква. Грэка-каталіцкая газета. – № 1(56). – 2008.
2. Царква. Грэка-каталіцкая газета. – № 3(54). – 2007.
3. Царква. Грэка-каталіцкая газета. – № 2(49). – 2006.
4. Царква. Грэка-каталіцкая газета. – № 4(51). – 2006.